

หัวข้องานวิจัย การสื่อสารเชิงสัญลักษณ์ของวัดพระศรีรัตนศาสดารามในฐานะทุนทางปัญญาเพื่อการเรียนรู้วัฒนธรรมของประชาชนในกรุงเทพมหานคร

ผู้วิจัย นายวรวิฑูรี ภัคดิบุรุษ

ปีที่ทำวิจัย 2552

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการสื่อสารเชิงสัญลักษณ์ของวัดพระศรีรัตนศาสดาราม และเพื่อศึกษาการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมของประชาชนในกรุงเทพมหานครที่มีต่อวัดพระศรีรัตนศาสดาราม ในฐานะทุนทางปัญญาเพื่อการเรียนรู้วัฒนธรรม โดยเป็นการวิจัยซึ่งประกอบด้วย การวิจัยเชิงคุณภาพ และการวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่างเป็นประชาชนในกรุงเทพมหานครซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบสะดวกจำนวน 500 คน ใช้แบบสัมภาษณ์ในการเก็บข้อมูลเชิงลึกและการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 20 คน อีกทั้งการวิจัยเอกสาร รวมถึงใช้แบบสอบถามวัดการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมของประชาชนในกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8995 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการจัดกลุ่มข้อมูลอย่างเป็นระบบและใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า การสื่อสารเชิงสัญลักษณ์ที่สำคัญของวัดพระศรีรัตนศาสดารามมี 6 ประการ ดังนี้ คือ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม สัญลักษณ์แทนพระราชศรัทธาของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชที่มีต่อพระพุทธศาสนา พระพุทธมหามณเฑียรต้นปฏิมากร สัญลักษณ์แทนองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าและแทนความเชื่อว่าเป็นแก้วของพระอินทร์ซึ่งเป็นเทพที่ปกป้องรักษาพระพุทธศาสนา ตามชื่อของราชธานีใหม่ที่ว่า “รัตนโกสินทร์” จิตรกรรมฝาผนัง เรื่อง “รามเกียรติ์” สัญลักษณ์แทนความเชื่อทางพระพุทธศาสนาเรื่องธรรมะย่อมชนะอธรรม หอพระมณฑปธรรมสัญลักษณ์แทนสุทัศนเทพนครที่มีพระอินทร์เป็นเทพเจ้าสำคัญผู้รักษาพระพุทธศาสนา พระอัษฎามหาเจดีย์หรือพระปราสาทแปดองค์ สัญลักษณ์แทนพระอริยบุคคล 8 จำพวก และแทนการบูชาทางพระพุทธศาสนา รูปปั้นสัตว์หิมพานต์ สัญลักษณ์แทนสัตว์ป่าหิมพานต์

สำหรับการเรียนรู้วัฒนธรรมของประชาชนในกรุงเทพมหานครที่มีต่อวัดพระศรีรัตนศาสดารามในฐานะทุนทางปัญญาเพื่อการเรียนรู้วัฒนธรรมพบว่ามีดังนี้ คือ การเรียนรู้วัฒนธรรมชาวพุทธ ได้แก่ 1. การเรียนรู้ธรรมเนียมปฏิบัติของชาวพุทธอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.83) 2. การประพฤติตนเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดีอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.76) 3. การกระทำความดีอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.73) ส่วนการเรียนรู้วัฒนธรรมทางสังคม ได้แก่ 1. การแสดงความเคารพอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.95) 2. การปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างเหมาะสมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.91) 3. การรักษามารยาทอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.87) ในด้านการเรียนรู้วัฒนธรรมเชิงมรดกของชาติ ได้แก่ 1. การวางแผนสมบัติของชาติอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.18) 2. การเห็นความสำคัญในการอนุรักษ์ให้อยู่คู่ชาติอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.17) 3. การเห็นความสำคัญของโบราณสถานโบราณวัตถุอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.08)